

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Ymchwiliad i ofal preswyl
i bobl hŷn:
Prif gasgliadau ac argymhellion

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r adroddiad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol **www.cynulliadcymru.org**

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Ffôn: 029 2089 8403

Ffacs: 029 2089 8021

E-bost: PwyllgorIGC@cymru.gov.uk

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2012
Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Ymchwiliad i ofal preswyl i bobl hŷn Prif gasgliadau ac argymhellion

Cytunodd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i gynnal ymchwiliad i ofal preswyl yng Nghymru ym mis Medi 2011. Nod ein hymchwiliad oedd archwilio'r broses ar gyfer derbyn pobl hŷn i ofal preswyl a pha mor effeithiol yw'r sector gofal preswyl o ran diwallu eu hanghenion. Roedd y Pwyllgor yn awyddus hefyd i ystyried trywydd gofal preswyl yng Nghymru yn y dyfodol, a'r opsiynau amgen sydd ar gael, yn enwedig yng nghyd-destun poblogaeth sy'n heneiddio a phatrymau newydd ar gyfer darparu gwasanaethau.

Yr ymchwiliad hwn fu prif ffocws gwaith y Pwyllgor dros y flwyddyn diwethaf. Mae'r amser a dreuliyd yn casglu tystiolaeth yn dangos pa mor bwysig yw'r pwnc hwn yn ein golwg ni. Bydd angen gofal ar lawer o bobl rywbyrd yn ystod eu hoes. Bydd ffynhonnell y gofal hwnnw'n amrywio o'r sector gofal ffurfiol – drwy'r GIG, gofal cymdeithasol a thai cymdeithasol – i'r cymorth anffurfiol ond llawn mor bwysig hwnnw a roddir gan deulu a ffrindiau ymroddedig. Mae hwn yn fater sy'n debygol o gyffwrdd â mwy ohonom, a hynny'n amlach ac mewn ffordd sy'n fwy arwyddocaol wrth inni fyw'n hŷn. Serch hynny, fel y dywedwyd wrthym droeon yn ystod yr ymchwiliad hwn, penderfyniad 'unwaith mewn oes' yw mynd i ofal preswyl. Ein dyletswydd ni felly, yw taflu goleuni ar sut y byddwn yn gofalu am ein pobl hŷn a'r hyn yr ydym yn ei wneud er mwyn darparu gwasanaethau o'r radd flaenaf ar eu cyfer.

Mae'r daflen hon yn cynnwys y prif argymhellion a chasgliadau a gynhwysir o fewn ein hadroddiad. Rydym yn disgwyl i Lywodraeth Cymru ymateb i'r materion hyn dros yr wythnosau nesaf.

Prif argymhellion y Pwyllgor

Prif argymhelliad 1: Dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau i sicrhau bod pobl hŷn yng Nghymru yn gallu cael gafael ar eiriolaeth effeithiol. Credwn fod hyn yn arbennig o bwysig i'r bobl hŷn hynny sydd:

- yn yr ysbyty a'i bod yn debygol y bydd gofyn iddynt gael gofal cymdeithasol parhaus; neu
- yn preswyllo mewn cartref gofal y mae perygl iddo gau

Prif argymhelliad 2: Dylid gwneud rhagor i ddarparu cyngor a gwybodaeth i helpu pobl hŷn, eu teuluoedd a'u gofalwyr wrth iddynt benderfynu ynghylch eu gofal tymor hir. Credwn y dylai Llywodraeth Cymru ystyried ad-drefnu eu cyllidebau presennol er mwyn creu gwasanaeth gwybodaeth syml. Dylai'r gwasanaeth hwn gynnig gwybodaeth syml, amserol, hygyrch a hawdd ei defnyddio i bobl hŷn, i'w teuluoedd ac i'w gofalwyr. Dylid rhoi gwybod i bob gweithiwr proffesiynol ac i bobl eraill sy'n rhoi cymorth i'r henoed am y cyngor a'r wybodaeth sydd ar gael er mwyn iddynt allu cyfeirio pobl hŷn atynt ar yr adeg y bydd eu hangen fwyaf arnynt.

Prif argymhelliad 3: Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod awdurdodau lleol yn cynnig asesiad o anghenion yr holl bobl

hŷn sy'n ystyried mynd i ofal preswyl. Dylai hyn gynnwys yn benodol y rheini sydd ag adnoddau digonol i dalu am eu gofal eu hunain. Byddai'r gofyniad i gynnig asesu anghenion pobl cyn cynnal asesiad ariannol yn sicrhau nad yw'r rheini y mae ganddynt adnoddau sydd yn fwy na'r trothwy cymorth presennol yn cael eu hamddifadu rhag cael digon o wybodaeth a chyingor i wneud penderfyniadau priodol ynglŷn â gofal tymor hir.

Prif argymhelliad 4: Rhaid i'r GIG yng Nghymru wneud rhagor i sicrhau bod y cyflyrau cyffredin sy'n anablu pobl hŷn – megis anymataledd, ymadfer ar ôl strôc, cwympiadau a dementia – yn cael eu rheoli a'u trin yn fwy effeithiol yn y gymuned. Credwn y bydd hyn yn lliniaru eu heffaith ac yn ei gwneud yn llai tebygol y bydd cyflyrau fel hyn yn sbarduno'r angen i bobl hŷn orfod cael gofal tymor hir.

Prif argymhelliad 5: Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod pobl hŷn bob tro'n cael cynnig cyfnod o ailalluogi neu ofal canolraddol ar ôl cyfnod o salwch, yn enwedig pan fyddant wedi cael triniaeth mewn ysbyty. Wrth benderfynu ynglŷn â gofal, dylid ystyried yn llawn faint o botensial sydd gan rywun i gynnal a chryfhau eu hannibyniaeth. Ni ddylai neb fynd yn syth i ofal preswyl parhaol o'r ysbyty. At hynny, dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi canllawiau er mwyn i awdurdodau lleol a byrddau iechyd ddiffinio ailalluogi'n fwy clir ac yn fwy cyson. Credwn y bydd hyn o gymorth inni sicrhau bod data ystyrlon yn cael eu casglu i fesur canlyniadau ac i sbarduno gwelliannau.

Prif argymhelliad 6: Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'i phartneriaid i ddatblygu cynlluniau newydd sy'n rhoi mwy o lais a rheolaeth i breswylwyr, i'w teuluoedd ac i'w gofalwyr. Nod hyn fyddai dylanwadu ar siâp a thrywydd gwasanaethau a rhoi pwysau parhaus ar ansawdd y gwasanaeth. Pan fydd cartref gofal unigol yn cyrraedd maint penodol (i'w bennu gan Lywodraeth Cymru drwy ymgynghori â'r sector), dylai fod yn rhaid iddo gael fforwm i breswylwyr a theuluoedd/gofalwyr yn y cartref. Gellid cynnwys trefniadau o'r fath yn y contractau y bydd comisiynwyr gwasanaethau'n eu rhoi i ddarparwyr.

Prif argymhelliad 7: Ni ddylid gweld gofal preswyl yn opsiwn sy'n cynnig un canlyniad yn unig, sef dirywiad nad oes modd ei ddad-wneud. Credwn fod galluogi preswylwyr i gael bywyd sy'n rhoi mwy o ysgogiad iddynt ac sy'n fwy pwrpasol gan gwmpasu eu hanghenion ysbrydol. Byddai hyn yn helpu i atal neu ohirio'r agweddau negyddol hynny a all ddeillio o fyw mewn sefydliad yn ogystal â gwella ansawdd eu bywyd. Byddai sicrhau mwy o ymwneud gan ofalwyr ym mywyd preswylwyr cartrefi gofal a chysylltiadau cryfach â chymunedau lleol yn help i gyflawni hyn.

Prif argymhelliad 8: Ac ystyried cyfraniad sylweddol Llywodraeth Cymru at gostau hyfforddi staff ym maes gofal cymdeithasol, dylai fod yn ofynnol i gyfran fwy o'r arian gael ei neilltuo i wella lefelau sgiliau ac ymwybyddiaeth o gyflyrau arbenigol ymhlith staff gofal, yn enwedig o ddementia. Yn gefn i hyn, mae lle i gryfhau rôl cyrff y trydydd sector sydd ag arbenigedd arbennig, megis Cymdeithas Alzheimer, Parkinson's UK Cymru a'r rheini sy'n

cynrychioli pobl sydd wedi colli defnydd ar un o'u synhwyrau a phobl ag anableddau dysgu.

Prif argymhelliad 9: Er mwyn adlewyrchu'n well y newid sy'n digwydd ym mhatrymau darparu gwasanaethau:

- dylid diwygio categorïau cofrestru cartrefi gofal er mwyn creu mwy o hyblygrwydd fel nad oes cymaint o angen i bobl hŷn symud pan fydd eu hanghenion yn newid. Dylai'r diwygio hwn gadw at y camau diogelu pwysig a ddarperir gan y system bresennol o ran asesu a diwallu anghenion unigolion wrth iddynt newid. Yn benodol, dylid rhoi'r gorau i ddefnyddio categori darpariaeth ar wahân ar gyfer pobl a dementia arnynt.
- dylai'r trefniadau ar gyfer rheoleiddio ac arolygu modelau gofal newydd a'r rhai sy'n datblygu, gan gynnwys cynlluniau tai Gofal Ychwanegol, gael eu hailarchwilio a'u hegluro.

Prif argymhelliad 10: Dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau i leihau nifer yr achosion lle bydd gwasanaethau'n chwalu a lliniaru effaith hynny drwy:

- weithio gydag AGGCC er mwyn sicrhau bod trefniadau ar gyfer craffu ariannol ar ddarparwyr annibynnol yn cael eu cryfhau. Dylid gwneud hyn drwy fynnu bod darparwyr yn cyflwyno cyfrifon blynyddol i AGGCC ar gyfer lleoliadau gofal unigol.
- ailymweld ac ailasesu trefniadau 'person addas a phriodol' mewn achosion lle bydd cartrefi gofal yn newid dwylo er mwyn sicrhau eu bod yn cynnwys ystyried cynaliadwyedd ariannol a'u bod yn berthnasol i gorfforaethau yn ogystal ag i reolwyr /perchnogion unigol.

Prif argymhelliad 11: Dylai Llywodraeth Cymru gryfhau'r canllawiau *Escalating Concerns With, and Closures of, Care Homes Providing Services for Adults* i awdurdodau lleol ynglŷn â chau cartrefi gofal mewn ffordd sy'n egluro'r trefniadau a'r cyfrifoldeb am hysbysu preswylwyr a'u teuluoedd ynglŷn â'r bwriad o gau. Dylid sefydlu pwynt penodol yn y broses lle bydd gan breswylwyr a theuluoedd yr hawl i gael gwybod am ddigwyddiad o'r fath.

Prif argymhelliad 12: Mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi gwneud llawer i hyrwyddo cynlluniau gofal Ychwanegol. Yn sgîl yr arian cyhoeddus sydd eisoes wedi'i fuddsoddi yn y maes hwn, mae wedi dod yn amlwg bod gofal Ychwanegol yn fodel effeithiol ac ymarferol. Mae angen i Lywodraeth Cymru wneud rhagor yn awr i ddatblygu rôl gofal Ychwanegol yng Nghymru. Er mwyn gwneud hyn, bydd angen defnyddio arian cyhoeddus mewn ffordd fwy hyblyg ar draws portffolio mwy nag un gweinidog. Bydd hyn yn golygu y bydd modd i ddarparwyr gofal Ychwanegol fanteisio i'r eithaf ar eu gallu hwy eu hunain i godi arian a datblygu rhaglen sylweddol ar gyfer y dyfodol ar y cyd â'r Llywodraeth.

Prif argymhelliad 13: Mae angen i Lywodraeth Cymru symud oddi wrth fod yn alluogwr yn unig ym maes gofal cymdeithasol a chyfrannu'n frwd at lunio a darparu model sy'n addas at y diben ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Rhaid i'r Llywodraeth symud yn gyflym oddi wrth ei dadansoddiad presennol a datblygu syniadau er mwyn cyrraedd sefyllfa lle y bydd yn rhoi polisiau ar waith ac yn gweithredu ar lawr gwlad. Er mwyn galluogi hyn, dylid rhoi llais cryfach a llais ar

wahân i'r sector sydd heb fryd ar wneud elw a'r sector cydweithredol mewn trafodaethau â Llywodraeth Cymru. Credwn y bydd hyn yn help i sicrhau bod y sector yn gallu gwneud cyfraniad llawn at ddarparu gwasanaethau gofal i bobl hŷn yng Nghymru.

Casgliadau'r Pwyllgor

Casgliad 1: Mae trywydd polisi Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn canolbwyntio ar alluogi pobl hŷn i aros yn annibynnol gyhyd ag y bo modd a chael gofal a chymorth yn eu cartref. Rydym yn llwyr gefnogi'r trywydd hwn ond credwn y gellid ac y dylid gwneud rhagor i leihau ein dibyniaeth ar ofal preswyl yng Nghymru. Dylai defnyddio gofal preswyl fod yn llai pwysig yn y dyfodol wrth i fodolau amgen yn y gymuned gael eu datblygu fwyfwy, a'r rheini mewn lleoliadau preswyl ac yn y gymuned.

Casgliad 2: Mae rôl gofalyr a theuluoedd yn hollbwysig o ran y gofal a gaiff pobl hŷn yng Nghymru. Byddant yn aml yn gwneud y gwaith hwn ar eu traul ariannol ac emosiynol hwy eu hunain; eto i gyd, byddant yn ymroi'n ddi-baid, a hynny gan amlaf am flynyddoedd lawer. Er mai barn yr unigolyn hŷn fydd bwysicaf bob tro, rhaid inni roi gwell cymorth i ofalwyr ac i deuluoedd pobl hŷn er mwyn sicrhau bod eu cyfraniad gwerthfawr wrth wraidd unrhyw benderfyniadau ynglŷn â gofal tymor byr neu dymor hir.

Casgliad 3: Credwn y byddai cael diagnosis o ddementia'n gynharach yn arfogi pobl hŷn, eu teuluoedd a'u gofalwyr yn well i gynllunio ar gyfer y cyflwr a'i reoli ac y byddai'n lleihau neu'n gohirio'r angen i rywun gael gofal tymor hir, gan gynnwys gofal preswyl. Felly, gall buddsoddi mewn gwell gwasanaethau iechyd yn y gymuned arbed arian i asiantaethau eraill. Mae hyn yn gyson â pholisi Llywodraeth Cymru, sef ailgyfeirio gwasanaethau iechyd oddi wrth leoliadau aciwt a thuag at wasanaethau yn y gymuned.

Casgliad 4: Rydym yn cefnogi safbwynt Llywodraeth Cymru ynglŷn ag atal ac ymyrryd yn gynnar. Credwn fod hwn yn faes lle y byddai datblygu rhagor ar bolisiau a gwasanaethau'n arwain at fuddion tymor hir i bobl hŷn a hefyd yn golygu y byddai arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n fwy effeithiol. Rydym yn sylweddoli na all awdurdodau lleol ddarparu llawer o wasanaethau ataliol ar gyfer pobl hŷn yn yr hinsawdd ariannol bresennol. Credwn, fodd bynnag, y gallai llywodraeth leol:

- ddefnyddio'i dylanwad i annog pobl hŷn i ystyried a cheisio gwasanaethau ataliol; a
- gweithio gyda phartneriaid yn y trydydd sector a'r sector preifat i helpu pobl i ganfod darparwyr dibynadwy y gellir ymddiried ynddynt.

Credwn y bydd hynny'n gwneud pobl yn fwy ymwybodol o wasanaethau o'r fath ac yn rhoi mwy o hyder iddynt wrth eu prynu.

Casgliad 5: Er bod y trywydd y mae awdurdodau'n ei ddilyn o ran cynllunio'r ddarpariaeth gofal preswyl ac ymwneud yn fwy brwd â'r farchnad yn ein calonogi, credwn y gellid gwneud rhagor. Bydd datblygu datganiadau ynglŷn â'u safle yn y farchnad yn darparu gwybodaeth bwysig i ddarparwyr am yr hyn sy'n ofynnol ac yn caniatáu iddynt gynllunio. Dylid cwblhau'r datganiadau hyn a'u cyhoeddi cyn gynted ag y bo modd.

Casgliad 6: Mae sut y byddwn yn talu am ofal yn ddylanwad hollbwysig ar ei ansawdd. Mae cysylltiad clos rhwng ariannu gofal cymdeithasol yng Nghymru a materion polisi ehangach megis budd-daliadau lles a threthu, a Llywodraeth y Deyrnas Unedig sy'n dal yn gyfrifol am y rheini. Felly, rydym yn pwysu ar Lywodraeth Cymru i barhau i weithio gyda Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar y mater brys hwn gyda golwg ar ganfod ateb priodol ar gyfer ariannu gofal cymdeithasol yng Nghymru cyn gynted ag sy'n bosibl. Credwn y dylai Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gweinidogion Cymru ar gyfer Diwygio Lles, sy'n asesu effaith diwygiadau lles presennol Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar Gymru ac yn ymateb iddynt, fod yn ymwybodol o fater talu am ofal ac o ddylanwad posibl unrhyw newidiadau yng Nghymru.

Casgliad 7: Credwn fod angen cymryd camau i sicrhau bod pobl hŷn mewn gofal preswyl yn gallu manteisio ar wasanaethau iechyd o'r un safon ag y gall y gymuned ehangach.

Casgliad 8: Mae angen sicrhau bod recriwtio a hyfforddi staff yn helpu i sicrhau bod cyfathrebu da'n cael ei hwyluso rhwng staff gofal a phreswylwyr cartrefi gofal, a hynny o ran iaith ac o ran sensitifrwydd i anghenion cyfathrebu penodol pobl sydd â chyflyrau dirywiol megis dementia, Clefyd Parkinson, colli defnydd ar un o'r synhwyrau neu awtistiaeth.

Casgliad 9: Ac ystyried bod gan bobl sydd mewn gofal preswyl anghenion gofal dwysach, er enghraifft yr anghenion sydd gan bobl a dementia arnynt neu'r rhai sydd wedi colli defnydd ar un o'u synhwyrau, a bod angen continwmm gofal er mwyn osgoi unrhyw symud sy'n tarfu arnynt, mae'r dulliau cynllunio arloesol sy'n cael eu datblygu yn ein calonogi a chredwn y dylai'r sector hybu rhannu arferion da.

Casgliad 10: Mae angen gwella'r ffordd y caiff pobl hŷn mewn gofal preswyl eu diogelu a'u hamddiffyn drwy wella'r arolygiaeth ar ansawdd gofal, lefelau staffio a gwella'r hyfforddiant i staff gofal. Rydym yn croesawu cynllun Llywodraeth Cymru i ddarparu sail ddeddfwriaethol ar gyfer hyn yn y Bil Gwasanaethau Cymdeithasol sydd ar y gweill.

Casgliad 11: Drwy ddarparu gwell hyfforddiant, mae angen rhoi gwell ymwybyddiaeth i staff gofal o'u dyletswyddau statudol o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 a'r Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid. Rydym yn croesawu'r cynigion yn y Bil Gwasanaethau Cymdeithasol sydd ar y gweill i roi diogelu oedolion ar droedle statudol. Serch hynny, rydym yn awyddus i sicrhau bod y trefniadau newydd

a roddir ar waith yn y pen draw drwy'r Bil/ y Ddeddf yn destun monitro ac asesu manwl i sicrhau eu bod yn gwbl effeithiol o ran gwella'r ffordd y caiff oedolion eu diogelu.

Casgliad 12: Mae gwella statws gweithwyr gofal a hybu eu proffesiynoldeb yn ystyriaethau pwysig er mwyn gwella gwasanaethau i bobl hŷn mewn gofal preswyl. Dylai'r rhain fod yn flaenoriaethau i Lywodraeth Cymru a dylent gynnwys gwaith i ddatblygu rhagor ar lwybrau gyrfa i staff gofal cymdeithasol. At y diben hwn, mae'r Pwyllgor yn croesawu ailsefydlu Academi'r Ymarferwyr Gofal.

Casgliad 13: Yn sgîl y farn gref a fynegwyd wrthym ynglŷn â chofrestru wrth inni gasglu tystiolaeth, credwn y dylai Llywodraeth Cymru barhau i ystyried o ddifrif gofrestru'r holl staff gofal.

Casgliad 14: Mae gofyn i gartrefi gofal, yn ôl y rheoliadau, ddarparu gwybodaeth wedi'i diweddarau am niferoedd y staff, eu cymwysterau a'u profiad perthnasol. Dylai'r wybodaeth hon fod ar gael yn haws i ddarpar breswylwyr a'u teuluoedd. Dylai cartrefi gofal preswyl a'u cyrff perthnasol wneud rhagor o ymdrech hefyd i annog darpar breswylwyr a'u teuluoedd i geisio'r wybodaeth hon wrth iddynt benderfynu ynglŷn â dyfodol gofal rhywun hŷn.

Casgliad 15: Mae angen codi lefel gwybodaeth a sgiliau staff gofal i ddiwallu'r gofynion cynyddol sydd arnynt. Ac ystyried rôl ganolog rheolwyr cofrestredig, credwn y dylai strategaethau hyfforddi flaenoriaethu hyfforddiant ar eu cyfer. Mae angen i Lywodraeth Cymru a Chyngor Gofal

Cymru fod yn hyderus eu bod yn ystyried eu hagwedd at hyfforddi'n rheolaidd ac yn ei diwygio er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i staff ac i breswylwyr. Hoffem bwysleisio pa mor bwysig yw sicrhau bod y gweithgarwch hyfforddi gan staff yn cael ei gofnodi mewn ffordd gynhwysfawr er mwyn annog cynnydd yn y maes hwn.

Casgliad 16: Rydym yn cydnabod pwysigrwydd cynrychiolaeth undebau llafur i staff sy'n gweithio mewn gofal preswyl a'r gwaith gwerthfawr y maent yn ei wneud yn hyrwyddo buddiannau eu haelodau ac yn tynnu sylw at eu pryderon am ansawdd y gwasanaethau a ddarperir yn y sector. Nodwn hefyd y gallai fod yn fuddiol i ddarparwyr cartrefi gofal gydnabod rôl undebau llafur yn ffurfiol.

Casgliad 17: Rydym yn croesawu'r gwelliannau i'r broses arolygu y soniodd AGGCC amdanynt, sef canolbwyntio ar ansawdd y gofal a chofnodi barn a phrofiadau pobl hŷn, eu teuluoedd a'u gofalwyr a staff gofal. Rydym yn arbennig o falch o glywed y caiff aseswyr lleyg eu recriwtio i gynnal arolygiadau a phwyswn ar Lywodraeth Cymru ac AGGCC i sicrhau eu bod yn cael eu hyfforddi a'u harfogi'n ddigonol i gyflawni eu gwaith. Credwn y bydd angen monitro a gwerthuso'n barhaus i sicrhau bod y gwelliannau hyn yn sicrhau'r newidiadau angenrheidiol. Rydym yn awyddus i'w gweld yn bwrw ymlaen â'r diwygiadau heb fod unrhyw oedi yn sgîl y ffaith bod Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi Bil ar wahân ar reoleiddio'r gwasanaethau gofal cymdeithasol a'u staff. Rydym yn croesawu'r sicrwydd a gafwyd gan y Dirprwy Weinidog Plant a Gwasanaethau Cymdeithasol ynghylch hyn.

Casgliad 18: Mae'r Pwyllgor yn cytuno, gan fod adroddiadau'n ffordd allweddol o gael gafael ar wybodaeth, fod angen iddynt fod ar gael yn hwylus i bobl, o ran y ffordd y cânt eu drafftio ac o ran eu lleoliad. Dylid ystyried ymhle y darperir adroddiadau arolygu. Yn ogystal â'u darparu ar y we, dylai adroddiadau fod ar gael mewn mannau cyhoeddus ac ym mhob cartref gofal er mwyn i bobl hŷn a'u gofalwyr a'u teuluoedd allu eu gweld yn rhwydd. Mae angen i adroddiadau gael eu drafftio mewn ffordd sy'n hawdd ei deall ac mae angen iddynt fod yn glir ynglŷn â'r gwasanaethau y mae pob cartref yn eu darparu. Ac ystyried faint o bobl hŷn sydd â nam ar eu golwg, mae'n bwysig sicrhau bod adroddiadau'n cael eu cyhoeddi mewn ystod o fformatau hwylus.

Casgliad 19: Gall economi perchnogaeth gymysg helpu i feithrin sector mwy amrywiol a mwy arloesol a darparu sylfaen gryfach ar gyfer darparu dewis a gwasanaethau o safon i nifer gynyddol o bobl hŷn y bydd angen y gwasanaethau hynny arnynt. Rhan allweddol o hynny yw bod y sector sydd heb fryd ar wneud elw'n gallu gwneud cyfraniad gwerthfawr o ran arloesi, gwerth am arian a sefydlogrwydd y ddarpariaeth. Rydym felly'n croesawu gwaith y Gweinidog gyda chyrff perthnasol i ddatblygu opsiynau ar gyfer modelau'r ddarpariaeth gofal preswyl yn y dyfodol.